

Retningslinjer for formalisert ph.d.-samarbeid

Innledning

Formaliserte ph.d.-samarbeid med andre gradsgivende institusjoner kan være aktuelt for kandidater som blir involvert i forskning der det allerede er etablert et utstrakt samarbeid mellom fagmiljø på tvers av institusjoner. Avtalene som inngås må ta høyde for selvstendigheten i den enkelte kandidats ph.d.-utdanning.

Ved UiB har vi i hovedtrekk disse formene for formalisert ph.d.-samarbeid:

- **Dobbelgrad:** kandidatene blir tatt opp i doktorgradsprogram ved begge/alle institusjonene. Dobbelgradssamarbeid kan gjelde så få som én ph.d.-kandidat. Samarbeidsinstitusjonene må i avtaleform bli enige om de viktigste reglene som skal gjelde, spesielt for fullføringen. For øvrig forholder man seg til forskriftene fra de involverte parter. Graden blir tildelt ved begge/alle institusjonene. Vitnemål vil normalt sett bli skrevet ut ved begge/alle institusjoner, men med kryssreferanse. Hvis flere enn to institusjoner er involvert i samarbeidet, vil benevnelsen være *multiple grader*
- **Fellesgrad:** kandidatene blir tatt opp i et felles ph.d.-program. Programmet skal ha et eget programstyre. Formålet med et felles ph.d.-program er å lage skreddersydde rammer for behovene i den felles ph.d.-utdanningen som skal gis. Den felles programbeskrivelsen skal inneholde læringsutbyttebeskrivelse, regler for opptak, omtale av struktur og innhold i programmet (blant annet om veiledning, opplæringsdelen og avhandlingen) og regler for fullføring. Gradstildelingen skal være felles og et felles vitnemål skal utstedes.

Man kan også inngå mindre integrerte samarbeidsformer med andre parter, som avtale om internasjonal samveiledning. Internasjonal samveiledning begrenser seg til samarbeid som skjer i ph.d.-løpet, som felles veiledning, forskningsopphold og utveksling av ph.d.-kurs. Slike avtaler innebærer ikke samarbeid om opptak, bedømming og gradstildeling. Avtalene forvaltes av fagmiljø og fakultet. FIA kan eventuelt være behjelpelig med å skaffe maler eller eksempler på slike avtaler. Retningslinjene vil i det videre gjelde samarbeidsformene dobbelgrad og fellesgrad.

Skillet mellom dobbelgrad og fellesgrad starter ved inngåelse av nye samarbeid etter 15.05.2021.

Eldre avtaler der samarbeidsformen blir beskrevet som *fellesgrad*, bør fortsatt ha benevnelsen *fellesgrad* ved fremtidig utskrift av vitnemål og diplom.

Retningslinjer for formaliserte ph.d.-samarbeid

Inngåelse av formaliserte ph.d.-samarbeid skal bygge på et etablert forskningssamarbeid mellom fagmiljø ved to eller flere gradsgivende institusjoner.

Formålet med formaliserte ph.d.-samarbeid er å oppnå en merverdi i ph.d.-utdanningen som ikke er tilgjengelig ved den enkelte institusjon. Med samarbeid om ph.d.-gradstildeling menes at en ph.d.-grad

[Skriv her]

tildeles av to eller flere utdanningsinstitusjoner som følge av et sammenhengende samarbeid om ph.d.-kandidatens ph.d.-utdanning.

Formaliserte ph.d.-samarbeid vil ofte kreve samordning av regelverk for institusjonenes ph.d.-utdanninger. Det er en likevel en forutsetning at det formaliserte ph.d.-samarbeidet oppfyller kravene ved begge/alle gradstildelende institusjoner, og at disse institusjonene har akkreditert ph.d.-utdanning og rett til tildeling av doktorgrad på relevant felt. Kvalifikasjonskrav for opptak, krav om at avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig, krav om prøveforelesning, samt krav om offentlig disputas med en habil bedømmelseskomité kan ikke fravikes. Veileder kan ikke sitte i bedømmelseskomiteen. Ved UiB kan det i særskilte tilfeller gis unntak fra øvrige bestemmelser i ph.d.-forskriften dersom unntakene, både enkeltvis og samlet, framstår som fullt ut forsvarlige.

Formaliserte ph.d.-samarbeid forutsetter at det er inngått en samarbeidsavtale på institusjonsnivå, der forhold knyttet til struktur og regelverk for ph.d.-utdanningen er ivaretatt. Det skal i tillegg inngås en individuell avtale for den enkelte kandidat, der faglige, praktiske og økonomiske forhold vedrørende samarbeidet om kandidatens ph.d.-utdanningsløp er ivaretatt. Slike avtaler omtales ofte som *cotutelle-avtaler*.

En fellesgrad forutsetter at det opprettes et felles ph.d.-program med samarbeidsparten(e). Den felles programbeskrivelsen skal inneholde læringsutbyttebeskrivelse, regler for opptak, omtale av struktur og innhold i programmet (blant annet om veiledning, opplæringsdelen og avhandlingen) og regler for fullføring. Mal for programbeskrivelse finnes på side 10 i [dette dokumentet](#). Det er universitetsstyret som oppretter felles ph.d.-program. Opprettelse av et felles ph.d.-program forholder seg til kriterier oppført i Studiekvalitetsforskriftens paragraf om akkreditering av doktorgradsstudier. Det kan gis unntak fra mengdekravet om minst 15 kandidater i programmet, ettersom det her ikke dreier seg om opprettelsen av et permanent og konvensjonelt ph.d.-program. Det forventes likevel at fellesgraden baseres på at et større antall kandidater blir tatt opp i programmet

Dobbelgrad og fellesgrad forutsetter at kandidaten har hatt opptak til ph.d.-utdanningen ved begge/alle gradstildelende institusjoner, har mottatt veiledning ved begge/alle de gradstildelende institusjoner, og har bestått en ph.d.-gradsprøve som er akseptert ved begge/alle gradstildelende institusjoner.

For dobbelgrad og fellesgrad bør institusjons- og individuell avtale være klar og signert ved opptak av første kandidat i samarbeidet. For dobbelgrad kan institusjons- og individuell avtale være klar senest ett år etter opptak.

Kandidatene tatt opp i det formaliserte ph.d.-samarbeidet bør ha forskningsopphold ved den andre partnerinstitusjonene av varighet på til sammen minst tre måneder.

Bedømmelse og disputas kan ledes og avholdes både ved UiB og hos en partnerinstitusjon. UiB kan tildele ph.d.-grad i begge tilfeller. Belønningsmidler tilfaller UiB kun i de tilfellene der bedømmelse og disputas ledes av UiB. Den fysiske avholdelsen av disputasen skal da normalt skje ved UiB.

Fellesgrader skal normalt dokumenteres ved et felles vitnemål og diploma supplement.

[Skriv her]

Dobbelgrad skal normalt dokumenteres med vitnemål og diploma supplement fra hver institusjon. I sistnevnte tilfelle skal det i vitnemålet og diploma supplement fremkomme at dette er en dobbel- eller fellesgrad som er gjennomført i samarbeid med den aktuelle samarbeidsinstitusjonen. Ved tildeling av to eller flere diplom er det viktig at innholdet i dokumentasjonen fra de respektive institusjoner er så lik som mulig.

Et felles seremonielt diplom kan utstedes både for fellesgrad og dobbelgrad.

Hovedforskjeller i tabellform

Nedenfor vises i tabellform noen typiske trekk ved de ulike formene for samarbeid:

	Fellesgrad	Dobbelgrad	Samveiledning
Institusjonsavtale	✓	✓	
Individuell avtale	✓	✓	✓
Samarbeid om opptak	✓	✓	
Samarbeid om veiledning, emner og opphold	✓	✓	✓
Tilpasning av regler mellom institusjonene	✓	✓	
Samarbeid om bedømmelse	✓	✓	
Samarbeid om gradstildeling	✓	✓	
Felles ph.d.-program	✓		
Felles navn på graden	✓		
De viktigste reglene fremkommer i avtalen	✓	✓	
Felles, detaljert programbeskrivelse	✓		
Felles læringsutbyttebeskrivelse	✓		
Felles vitnemål	✓		
Felles seremonielt diplom	✓	✓	

Maler for avtaleinngåelse og detaljerte rutinebeskrivelser vil bli utarbeidet i tråd med de overordnede retningslinjene for formaliserte ph.d.-samarbeid.